ПЕРЕВАГИ ЗАСТОСУВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Ю.О. ТАРАРУЄВ, канд.екон.наук, доц., Ю.К.КИРНІС
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Ефективність діяльності суб'єктів господарювання є однією з найважливіших їх характеристик, оскільки досить широко використовується в процесі обґрунтування доцільності реалізації інвестиційних проектів, у разі оцінки конкурентоздатності підприємств, а також у випадку оцінки фінансового стану підприємства та ін.

У широкому розумінні ефективність являє собою співвідношення між економічними вигодами та витратами ресурсів для їх отримання. Найбільш розповсюдженими показниками, що використовуються для визначення ефективності є такі, визначення яких передбачає порівняння різних видів доходів або прибутків з вартістю активів або витратами. Варто відзначити, що використання доходів та витрат для визначення ефективності цілком узгоджується із уявленням про цю категорію. Однак, величина як доходів так і прибутку залежить від системи оподаткування та обліку доходів (йдеться про правило першої події), що зменшує обґрунтованість результатів розрахунку ефективності.

Альтернативою показникам ефективності на основі доходів, витрат, прибутку та ін. вважаються грошові потоки, що характеризують обсяг надходження або використання ресурсів підприємства у грошовій формі. Як правило, використовують позитивні, негативні та чисті грошові потоки, визначаючи їх як для кожного виду діяльності підприємства так і для підприємства в цілому.

Переваги такого підходу наступні:

1. Грошові потоки найбільш точно відображають рух ресурсів підприємства у грошовій формі і тому чисті грошові потоки використовуються для експрес оцінки фінансового стану підприємства.

2. Порівняння величини чистих грошових потоків з позитивними та негативними дає можливість використовувати їх для визначення ефективності діяльності підприємства в цілому або в розрізі видів діяльності (до яких відносять операційну, інвестиційну та фінансову).

3. Грошові потоки також використовуються в таких сферах діяльності як: інвестиційний аналіз, оцінка бізнесу, оцінка нерухомості та ін. (що вкрай важливо при використанні методів доходного підходу до оцінки згаданих об'єктів).

4. Грошові потоки можуть бути визначені двома основними способами: а) з використанням формул; б) із застосуванням інформації, що міститься у публічній бухгалтерській звітності підприємства (див. ф № 3 «Звіт про рух грошових коштів). Це дещо полегшує визначення величини грошових потоків та використання їх для здійснення практичних розрахунків.

5. Грошові потоки досить часто застосовуються у іноземній науковій літературі і розуміння сутності та способів визначення цих показників дозволяє краще сприймати міжнародний досвід у сферах діяльності, про які йшлося вище.

Отже, практичне використання грошових потоків у економічних розрахунках дозволяє отримати більш повне уявлення про ефективність діяльності вітчизняних підприємств, а також дає можливість покращити результати обґрунтування доцільності реалізації інвестиційних проектів (більшість з яких передбачає прогнозування розміру майбутніх економічних вигод та визначення їх теперішньої вартості). Крім того, як вже зазначалося, використання грошових потоків практикується іноземними науковцями та спеціалістами-практиками.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ВИРОБНИЧОГО УСТАТКУВАННЯ НА ЗМІНУ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

В.О.КОСТЮК, канд.екон.наук, доц., Д.В. СОКОЛОВ, ст. викл.
Харківський національний університет міського господарства імені О.М.Бекетова

Важливим узагальнюючим показником оцінки ефективності функціонування кожного суб'єкта господарювання є прибуток, оскільки саме в цьому показнику акумулюються результати всіх сторін його діяльності: виробництво і реалізація продукції, якість і асортимент, ефективність використання виробничих ресурсів і собівартість. Прибуток характеризує ефективність роботи підприємства за всіма напрямами його діяльності: виробничою, збутовою, постачальниковою, фінансовою та інвестиційною.